

บทบรรณาธิการ

คำถาม โจทก์บรรยายฟ้องให้จำเลยทั้งสองร่วมรับผิดชอบต่อโจทก์ฐานละเมิดโดยการกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลาย ซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนต่อความจริง เป็นเหตุให้โจทก์ได้รับความเสียหายแก่ทางทำมาหาได้หรือทางเจริญของโจทก์ ซึ่งเป็นบทบัญญัติแห่งความรับผิดชอบเพื่อละเมิดตามที่บัญญัติไว้ใน ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๓ ข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติว่าการกระทำของจำเลยทั้งสองไม่เป็นละเมิดตามบทบัญญัติดังกล่าว ศาลชั้นต้นให้จำเลยทั้งสองร่วมรับผิดชอบต่อโจทก์ตามบทบัญญัติแห่งความรับผิดชอบเพื่อละเมิด มาตรา ๔๒๐ จะเป็นการพิพากษาเกินไปกว่าหรือนอกจากที่ปรากฏในคำฟ้องต้องห้ามตาม มาตรา ๑๔๒ วรรคหนึ่ง แห่ง ป.วิ.พ. หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๑๖๓๗/๒๕๕๔ คดีนี้ โจทก์บรรยายฟ้องให้จำเลยทั้งสองร่วมรับผิดชอบต่อโจทก์ฐานละเมิดโดยยกข้ออ้างที่อาศัยเป็นหลักแห่งข้อหาว่า จำเลยทั้งสองร่วมกันลงข่าวในหนังสือพิมพ์ ท. ว่าเจ้าพนักงานตำรวจจับกุมโจทก์ในข้อหาผลิตและจำหน่ายน้ำมันเครื่องปลอมในเขตอำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย และโจทก์ให้การรับสารภาพเป็นการกล่าวหรือไขข่าวแพร่หลาย ซึ่งข้อความอันฝ่าฝืนต่อความจริง เป็นเหตุให้โจทก์ได้รับความเสียหายแก่ทางทำมาหาได้หรือทางเจริญของโจทก์ ซึ่งเป็นบทบัญญัติแห่งความรับผิดชอบเพื่อละเมิดตามที่บัญญัติไว้ใน ป.พ.พ. มาตรา ๔๒๓ เมื่อข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติว่าการกระทำของจำเลยทั้งสองไม่เป็นละเมิดตามบทบัญญัติดังกล่าว การที่ศาลชั้นต้นให้จำเลยทั้งสองร่วมรับผิดชอบต่อโจทก์ตามบทบัญญัติแห่งความรับผิดชอบเพื่อละเมิด มาตรา ๔๒๐ นั้น จึงเป็นการพิพากษาเกินไปกว่าหรือนอกจากที่ปรากฏในคำฟ้องต้องห้ามตาม มาตรา ๑๔๒ วรรคหนึ่ง แห่ง ป.วิ.พ. ที่บัญญัติว่า “คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลที่ชี้ขาดคดีต้องตัดสินตามข้อหาในคำฟ้องทุกข้อ แต่ห้ามมิให้พิพากษาหรือทำคำสั่งให้สิ่งใด ๆ เกินไปกว่า หรือนอกจากที่ปรากฏในคำฟ้อง”

คำถาม โจทก์ฟ้องว่าโจทก์เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาท ขอให้ขับไล่จำเลยจำเลยให้การต่อสู้ว่า ที่ดินพิพาทเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน จะถือว่าเป็นการกล่าวแก่เป็นข้อพิพาทด้วยกรรมสิทธิ์หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๙๔๗๖/๒๕๕๔ โจทก์ฟ้องว่า โจทก์เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาท จำเลยปลูกสร้างบ้านพักอาศัยอยู่ในที่ดินพิพาทโดยละเมิด จำเลยให้การต่อสู้ว่า ที่ดินพิพาทเป็นที่ขายตลิ่งอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน จำเลยมิได้กล่าวแก่เป็นข้อพิพาทด้วยกรรมสิทธิ์ จึงเป็นคดีฟ้องขับไล่บุคคลใด ๆ ออกจากอสังหาริมทรัพย์ แม้โจทก์จะกล่าวอ้างเรียกค่าเสียหายว่าหากนำที่ดินพิพาทให้บุคคลทั่วไปเช่าจะให้เช่าได้ในอัตราค่าเช่าเดือนละ ๕,๐๐๐ บาท จำเลยให้การต่อสู้ว่า

ค่าเช่าที่ดินพิพาทไม่เกินเดือนละ ๕๐๐ บาท ศาลชั้นต้นพิพากษากำหนดค่าเสียหายให้โจทก์เพียงเดือนละ ๑,๐๐๐ บาท จึงถือได้ว่าที่ดินพิพาทอาจใช้เช่าได้ในขณะยื่นคำฟ้องไม่เกินเดือนละ ๑,๐๐๐ บาท เมื่อเป็นคดีฟ้องขับไล่บุคคลใด ๆ ออกจากอสังหาริมทรัพย์อันมีค่าเช่าหรืออาจให้เช่าได้ขณะยื่นคำฟ้องไม่เกินเดือนละสิพันบาท จึงต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ในข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๒๔ วรรคสอง ที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๗ รับวินิจฉัยอุทธรณ์ของจำเลยเป็นการไม่ชอบ ฎีกาของโจทก์จึงเป็นข้อที่ไม่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้ว โดยชอบในศาลอุทธรณ์ภาค ๗ ต้องห้ามฎีกาตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๔๙ วรรคหนึ่ง

คำถาม ปัญหาเรื่องอายุความในคดีอาญาเป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยหรือไม่

โจทก์ไม่สามารถนำประจักษ์พยานโจทก์มาเบิกความเป็นพยาน เพราะพยานเดินทางไปทำงานต่างประเทศไม่มีกำหนดกลับแน่นอน จะเข้าข้อยกเว้นที่ศาลจะรับฟังคำให้การชั้นสอบสวนของพยานดังกล่าวประกอบพยานหลักฐานอื่นของโจทก์หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๔๔๑/๒๕๕๔ ความผิดฐานพาอาวุธไปในเมือง หมู่บ้านหรือทางสาธารณะโดยไม่มีเหตุสมควรตาม ป.อ. มาตรา ๓๗๑ มีระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท จึงมีอายุความหนึ่งปีตาม ป.อ. มาตรา ๙๕ (๕) จำเลยกระทำความผิดเมื่อวันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๔๖ แต่โจทก์นำคดีมาฟ้องเมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๔๙ จึงเกินกว่า ๑ ปี นับแต่วันกระทำความผิดคดีของโจทก์สำหรับความผิดดังกล่าวจึงเป็นอันขาดอายุความ สิทธิการนำคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไปตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๓๙ (๖) ที่ศาลล่างทั้งสองพิพากษาลงโทษจำเลยมาจึงเป็นการไม่ชอบตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๕ วรรคหนึ่ง แม้ความผิดฐานดังกล่าวจะยุติไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นแล้วก็ตาม แต่**ปัญหาเรื่องอายุความเป็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย** ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยและแก้ไขให้ถูกต้องได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๒๕

แม้ ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๖/๓ วรรคสอง บัญญัติว่า ห้ามมิให้ศาลรับฟังพยานบอกเล่าแต่มีได้บัญญัติเป็นข้อห้ามโดยเด็ดขาด มาตราดังกล่าวได้บัญญัติข้อยกเว้นไว้สองประการ คือ (๑) ตามสภาพ ลักษณะ แหล่งที่มา และข้อเท็จจริงแวดล้อมของพยานบอกเล่าที่น่าเชื่อว่าจะพิสูจน์ความจริงได้ หรือ (๒) มีเหตุจำเป็น เนื่องจากไม่สามารถนำบุคคลซึ่งเป็นผู้ที่ได้เห็น ได้ยิน หรือทราบข้อความเกี่ยวในเรื่องที่จะให้การเป็นพยานนั้นด้วยตัวเองโดยตรงมาเป็นพยานได้ และมีเหตุผลสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมที่จะรับฟังพยานบอกเล่า นั้น คดีนี้เหตุที่โจทก์ไม่สามารถนำประจักษ์พยาน ๓ ปาก คือผู้เสียหาย ส. และ ข. มาเบิกความเป็นพยาน เพราะพยานทั้งสามปากดังกล่าวเดินทางไปทำงานต่างประเทศไม่มีกำหนดกลับแน่นอนถือได้ว่ามีเหตุจำเป็นตามสมควรที่ทำให้โจทก์ไม่สามารถติดตามพยานดังกล่าวมาเบิกความเป็นพยานได้ ศาลมีอำนาจที่จะนำคำให้การชั้นสอบสวนมารับฟังประกอบพยานหลักฐานอื่นของโจทก์ได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๗/๑ วรรคหนึ่ง

คำถาม การพิจารณาชั้นใต้สวนมูลฟ่อง หากศาลชั้นต้นมีคำสั่งไม่ประทับฟ้อง และจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้เป็นให้ยกฟ้อง โจทก์จะฎีกาได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๖๙๐/๒๕๕๔ คดีนี้ศาลชั้นต้นเห็นว่าฟ้องโจทก์เป็นฟ้องซ้ำ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๓๙ (๔) จึงมีคำสั่งไม่ประทับฟ้องและจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ ศาลอุทธรณ์ภาค ๗ เห็นว่าเมื่อผู้ตายไม่ใช่ผู้เสียหายโดยนิตินัย โจทก์ทั้งสองซึ่งเป็นบิดามารดาจึงไม่มีอำนาจฟ้องคดีนี้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒ (๔) ประกอบมาตรา ๕ (๒), ๒๔ พิพากษาแก้เป็นว่าให้ยกฟ้อง ย่อมมีผลเท่ากับว่าศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ภาค ๗ พิพากษายกฟ้องโจทก์ ซึ่งต้องห้ามมิให้คู่ความฎีกาไม่ว่าจะเป็นปัญหาข้อเท็จจริงหรือปัญหาข้อกฎหมาย แม้คดีนี้จะเป็นการพิจารณาชั้นใต้สวนมูลฟ่องก็ตาม คดีก็ต้องห้ามมิให้ฎีกาตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๐

คำถาม คำให้การไม่ชัดเจนจะเกิดผลอย่างไร

พนักงานอัยการเป็นโจทก์ฟ้องจำเลยข้อหาข้อโกงประชาชนแทนผู้เสียหายอื่น ไม่ได้รวมถึงโจทก์ในคดีนี้เพราะโจทก์เลือกที่จะฟ้องคดีส่วนอาญาเอง ดังนี้ คำพิพากษาคดีส่วนอาญาดังกล่าวผูกพันโจทก์หรือไม่

คดีก่อน ศาลพิพากษายกฟ้องเพราะฟ้องโจทก์ไม่ระบุนวัน เวลา กระทำความผิด จะมีผลผูกพันคดีแพ่งที่โจทก์ฟ้องให้จำเลยชำระหนี้ตามสัญญาแก่โจทก์หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๙๗๘๕/๒๕๕๔ จำเลยที่ ๑ ให้การว่าได้ลงลายมือชื่อในหนังสือรับสภาพหนี้ และสัญญากู้ยืมจริงแต่ถูกข่มขู่ให้ลงลายมือชื่อ โดยไม่ได้บรรยายว่าถูกข่มขู่ในลักษณะใด โดยบุคคลใดและเป็นภัยร้ายแรงขนาดใด จึงเป็นคำให้การที่ไม่ได้แสดงเหตุแห่งการข่มขู่ไว้โดยชัดแจ้งตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๗๗ วรรคสอง แม้จำเลยที่ ๒ จะบรรยายรายละเอียดว่าจะขอนำสืบในชั้นพิจารณา ก็หาเป็นการแสดงเหตุแห่งการข่มขู่ให้ชัดแจ้งขึ้นแต่อย่างใด **คดีไม่มีประเด็นว่าจำเลยที่ ๑ ทำหนังสือรับสภาพหนี้และสัญญากู้ยืมเพราะถูกข่มขู่เป็นโมฆียะหรือไม่**

การนำเอาข้อเท็จจริงจากคำพิพากษาคดีอาญามารับฟังในคดีส่วนแพ่งตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๔๖ นอกจากคำพิพากษาคดีอาญาจะต้องถึงที่สุดแล้ว ข้อเท็จจริงนั้นจะต้องเป็นประเด็นโดยตรงในคดีอาญาและได้วินิจฉัยโดยชัดแจ้งและผู้ที่ถูกข้อเท็จจริงในคดีอาญามาผูกพันต้องเป็นคู่ความเดียวกับในคดีอาญา ปรากฏว่าในคดีอาญาดังกล่าวพนักงานอัยการเป็นโจทก์ฟ้องแทนผู้เสียหายอื่นรวม ๗ คน ไม่ได้รวมถึงโจทก์ที่ ๑ ในคดีนี้ด้วย เพราะโจทก์ที่ ๑ เลือกที่จะฟ้องคดีส่วนอาญาเองจึงถือไม่ได้ว่าโจทก์ที่ ๑ เป็นคู่ความในคดีอาญาที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ฟ้องในคดีดังกล่าวและในคดีอาญาที่โจทก์ที่ ๑ ฟ้องเองดังกล่าวศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องโจทก์เพราะฟ้องโจทก์ไม่ระบุนวันเวลากระทำความผิดตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๕๘ (๕) เท่ากับศาลยังไม่ได้อ่านวินิจฉัยใน

ประเด็นว่าจำเลยทั้งสองกระทำความผิดฐานฉ้อโกงประชาชนหรือไม่ ข้อเท็จจริงในคำพิพากษาคดีส่วนอาญาดังกล่าวจึงไม่ผูกพันข้อเท็จจริงในคดีแพ่งคดีนี้ นอกจากนี้ประเด็นพิพาทในคดีอาญาดังกล่าวมีประเด็นเพียงว่าจำเลยที่ ๑ ร่วมกระทำความผิดฐานฉ้อโกงประชาชนและจะต้องร่วมชดใช้เงินให้แก่ผู้เสียหายหรือไม่ ไม่เกี่ยวกับเรื่องที่ว่าจำเลยที่ ๑ ทำหนังสือรับสภาพหนี้หรือสัญญากู้ยืมเพราะถูกข่มขู่หรือไม่

คำถาม โจทก์ฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนจากจำเลยฐานละเมิดโดยจำเลยใช้อาวุธปืนยิงบุตรโจทก์ถึงแก่ความตาย จำเลยให้การว่า การที่จำเลยใช้อาวุธปืนยิงผู้ตายเป็นการป้องกันตัวโดยชอบด้วยกฎหมาย ดังนี้ ภาระการพิสูจน์ว่า จำเลยกระทำละเมิดต่อโจทก์หรือไม่ ตกแก่ฝ่ายใด

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๔๙๗/๒๕๕๔ จำเลยที่ ๑ ให้การต่อสู้ว่า การกระทำของจำเลยที่ ๑ เป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นการปฏิเสธว่าจำเลยที่ ๑ ไม่ได้กระทำละเมิดต่อโจทก์ โจทก์ซึ่งเป็นฝ่ายกล่าวอ้างว่าจำเลยที่ ๑ กระทำละเมิดย่อมมีภาระการพิสูจน์ให้ได้ว่าความว่าจำเลยที่ ๑ ใช้อาวุธปืนยิงผู้ตายโดยเจตนาฆ่าที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ วินิจฉัยว่าภาระการพิสูจน์ในเรื่องนี้อยู่ที่จำเลยที่ ๑ จึงไม่ถูกต้อง

คำถาม โจทก์ตกลงซื้อที่ดินและบ้านจากจำเลยตามใบโฆษณา โดยวางมัดจำไว้หลังจากนั้นโจทก์และจำเลยจึงได้ทำสัญญาจะซื้อจะขาย กรณีจะตกอยู่ในบังคับข้อห้ามตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๙๔ หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๘๑๖๓/๒๕๕๔ โจทก์ตกลงซื้อที่ดินและบ้านจากจำเลยตามใบโฆษณา โดยวางมัดจำไว้หลังจากนั้นโจทก์และจำเลยจึงได้ทำสัญญาจะซื้อจะขาย แสดงว่าโจทก์และจำเลยมีเจตนา ก่อนนิติสัมพันธ์กันเป็นสัญญาจะซื้อจะขายโดยการวางมัดจำตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๕๖ วรรคสอง ซึ่งมีได้กำหนดแบบไว้ว่าต้องมีหลักฐานเป็นหนังสืออย่างหนึ่งอย่างใดลงลายมือชื่อฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบเป็นสำคัญจึงจะฟ้องร้องบังคับคดีได้สัญญาจะซื้อจะขายระหว่างโจทก์จำเลยจึงเกิดขึ้นนับแต่เวลาที่โจทก์วางมัดจำไว้ มิใช่เพิ่งเกิดในภายหลังเมื่อมีการทำสัญญาจะซื้อจะขายเป็นหนังสือ กรณีจึงไม่ตกอยู่ในบังคับข้อห้ามตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๙๔ ที่จำกัดเฉพาะกรณีที่กฎหมายกำหนดว่าข้อเท็จจริงในเรื่องที่ฟ้องร้องกันนั้นจะต้องแสดงให้เห็นปรากฏด้วยการนำสืบพยานเอกสารจึงห้ามนำพยานบุคคลเข้าสืบเพื่อเพิ่มเติม ตัดทอน หรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อความในเอกสารที่ได้นำมาแสดงแล้ว ศาลย่อมมีอำนาจรับฟังพยานบุคคลที่โจทก์นำสืบว่าจำเลยตกลงจะหาสถาบันการเงินให้โจทก์กู้ยืมชำระหนี้ส่วนที่เหลืออยู่คืนจำเลย โดยมีระยะเวลาผ่อนชำระหนี้ ๑๕ ปีได้ เมื่อข้อเท็จจริงได้ความว่าธนาคารที่จำเลยติดต่อให้โจทก์กู้ ไม่ยอมให้โจทก์ชำระหนี้ได้นาน ๑๕ ปี เป็นเหตุให้โจทก์ไม่สามารถรับโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินและบ้านจำเลยจึงไม่อาจกล่าวอ้างว่าโจทก์โจทก์ผิดสัญญาและริบเงินทั้งหมดที่โจทก์ชำระไว้แล้ว

นายประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์

บรรณาธิการ